

AKTUELLT FRÅN BANKFÖRENINGEN

Bankfokus

3

OKT
2016

Samarbete ger
asylsökande
konto

Hans Lindberg,
Bankföreningens vd:

Löneskatt hotar tusentals jobb

Enad bransch mot
penningtvätt

Kära läsare,

Nu i vinter kommer genomgripande förändringar av det globala regelverket för bankernas kapitalkrav att förhandlas i Baselkommittén. De förslag som finns på bordet är långtgående och kan medföra påtagligt skadliga konsekvenser för välskötta lågriskekonomier som Sverige.

■ Baselkommittén vill införa trubbiga globala schabloner och strikta golv för riskvikterna i bankernas utlåning. Det skulle slå hårt mot svenska banker som genomgående har låg risk i sin kreditgivning.

Sverige har redan ett av världens strängaste regelverk för kapitaltäckning till följd av de särkrav som Finansinspektionen har tillfört. De svenska bankerna är bäst kapitaliserade i Europa och klarade EBA:s stresstest bättre än några andra länders banker i EU. Det är ytterst märkligt och knappast önskvärt att Baselkommitténs förslag slår hårdast mot Europas starkaste och mest välskötta banker.

Det internationella analysföretaget Oliver Wyman har, på Bankföreningens uppdrag, gjort beräkningar som visar att kapitalet i de fyra största

svenska bankerna skulle behöva öka med uppemot 365 miljarder kronor – vilket motsvarar en ökning med 78 procent – om riskviktsgolvet hamnar på 90 procent.

Kapitalpåslagen för de svenska bankerna blir alltså betydande om förhandlingarna i Basel går snett. Att ytterligare öka kapitalkraven så påtagligt får naturligtvis skadliga konsekvenser för svensk ekonomi, för både jobb och tillväxt. Ökade kapitalkrav kommer att hålla tillbaka investeringarna och aktiviteten i ekonomin genom högre räntor och svagare kreditutväxt. Om riskviktsgolvet blir 75 procent ökar kapitalbehovet med 245 miljarder kronor. Det skulle bland annat medföra att räntorna på företagslån kan komma att öka med uppemot 0,9 procent, vilket i sin tur får svensk BNP att falla tillbaka med flera procent.

Mot den bakgrunden är det mycket viktigt att regeringen värnar om våra svenska intressen i slutfasen av arbetet i Baselkommittén och i kommande EU-förhandlingar.

Avslutningsvis ser jag fram emot Bankföreningens årliga bankmöte den 10 november som kommer att gästas av bland andra finansmarknadsminister Per Bolund. Vi får då tillfälle att höra om regeringens ansträngningar i frågan.

Hans Lindberg
vd, Svenska Bankföreningen

Bankfokus ges ut av
Svenska Bankföreningen.

Det publiceras på www.swedishbankers.se
i pdf-format och skickas även med
e-post till prenumeranter.

Svenska Bankföreningen,
Box 7603, 103 94 Stockholm

08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Ansvarig utgivare:
Lena Barkman 08-453 44 48

Redaktion:
Bodil Bjerre Sekund 08-453 44 09

Form/produktion: Luxlucid

Omslagsfoto: Håkan Flank

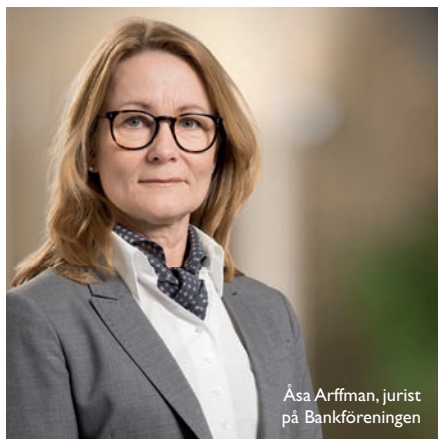

Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association

Samarbete hjälper asylsökande få konto

Varje dag ringer bankerna 40 till 50 samtal till Migrationsverket för att kontrollera identiteten på asylsökande som kommit för att öppna bankkonto. Det är en stor framgång. För bara några månader sedan var det inte möjligt, och den asylsökande fick oftast gå ifrån banken utan konto.

I juni i år ingick Bankföreningen, Migrationsverket, Finansinspektionen och Finansdepartementet en principöverenskommelse att underlätta för asylsökande att få tillgång till bankkonto. Då slogs fast att bankerna ska få öppna konton åt asylsökande som har kommit till Sverige med godkända id-handlingar, och som har beviljats undantag från kravet på arbetstillstånd. Parterna började omedelbart arbeta för att göra det möjligt i praktiken.

Åsa Arffman, jurist på Bankföreningen

Det som fram tills dess hindrat bankerna att öppna konton åt asylsökande var en kombination av kraven i penningtvättslagen och det faktum att Migrationsverket under asylprocessen håller kvar de asylsökandes id-handlingar.

Vid överenskommelsen enades man om att det kort som asylsökande får som bevis på att asylprocessen är inledd, det så kallade LMA-kortet, tillsammans med en vidimerad kopia av id-handlingen i princip ska räcka som legitimation för den som vill öppna bankkonto. En viktig aspekt var dock att bankerna skulle

kunna få handlingarna bekräftade av Migrationsverket.

Bara en månad senare, i juli, inrättades en särskild telefonlinje till Migrationsverket, som bankerna kan ringa för att kontrollera LMA-kortet och undantaget från kravet på arbetstillstånd. I augusti blev det möjligt att också kontrollera att id-handlingen är registrerad hos Migrationsverket.

– Sekretessreglerna måste hanteras, och det är också det som gör att vi ännu inte har en lösning där banken kan scanna in kopian av id-handlingen och skicka till Migrationsverket, så att de även ska kunna bekräfta att fotot stämmer, säger Åsa Arffman, jurist på Bankföreningen som varit pådrivande i arbetet.

Det var Bankföreningen som under hösten 2015 tog initiativet till samarbetet med Migrationsverket och Finansinspektionen för att underlätta för asylsökande som behöver bankkonto. Vid två av träffarna har konsument- och finansmarknadsminister Per Bolund varit med.

LMA-kortet är ett plastkort med foto som visar att innehavaren är asylsökande.

LMA betyder lagen om mottagande av asylsökande. Kortet är inte en id-handling.

Undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd förkortas AT-UND.

– Det känns så tillfredsställande att vi har kunnat samarbeta så konstruktivt, och snabbt kunnat få till stånd något som gör skillnad för människor, säger Åsa Arffman.

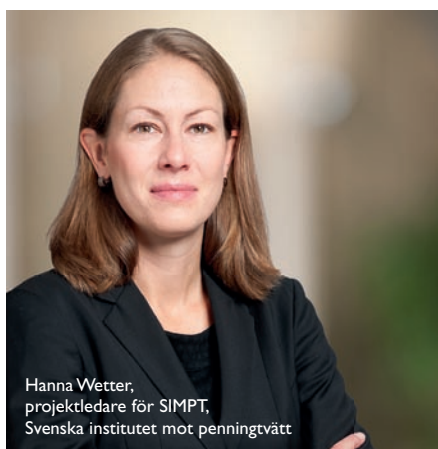
ATT BLI BANKKUND PÅ 20 SPRÅK

Bankföreningen har tagit fram ett faktablad om vad som behövs för att kunna bli kund i en svensk bank. Faktabladet finns på 20 språk och kan laddas ner från swedishbankers.se

Sju branschorganisationer i den finansiella sektorn tog i våras initiativet till SIMPT, Svenska institutet mot penningtvätt. I augusti började Hanna Wetter som projektledare. En webbaserad vägledning ska tas fram för hur banker och andra finansiella företag ska hantera reglerna mot penningtvätt och terrorismfinansiering.

Branschen gör vägledning mot penningtvätt

Hanna Wetter,
projektledare för SIMPT,
Svenska institutet mot penningtvätt

– Kampen mot penningtvätt och finansiering av terrorism har under 2000-talet blivit en allt viktigare del av bankernas arbete. Reglerna har gradvis blivit fler och mer komplexa, samtidigt som de lämnar utrymme för bedömningar, eftersom regelverket är riskbaserat, säger Hanna Wetter.

Finansinspektionen har hittills lämnat alltför lite vägledning i hur reglerna ska tolkas, anser branschen, särskilt som FI i efterhand kan ge företagen sanktioner om de anses ha tillämpat penningtvättslagen på ett felaktigt eller bristfälligt sätt.

Sparar resurser

– Branschen tar i och med vägledningen ansvar på ett viktigt område. De finansiella företagen ställs ofta inför liknande frågeställningar när man ska tillämpa reglerna. I stället för att alla lägger resurser på att göra sina egna tolkningar, ska SIMPT ta fram en gemensam vägledning. Den ska vara av hög kvalitet och förankrad ända upp på ledningsnivå i organisationerna.

Vägledningen ska vara webbaserad och visa dels vad regelverket säger, dels hur det ska tillämpas. Den ska vara handfast och konkret.

– Ingen får tro att det här är ytterligare ett lager av regler att tillämpa. Vi ska belysa typiska frågeställningar som kan dyka upp och visa hur man kan göra i olika situationer. Det ska verkligen vara ett stöd i verksamheten, och tillföra ett mervärde för företagen.

Publik vägledning

Det är också företagens egna experter som ska vara med och ta fram vägledningen.

– Det finns många i medlemsföretagen som jobbar med frågorna och som skulle kunna vara med i expertgrupperna som vi ska sätta samman, konstaterar Hanna Wetter.

Vägledningen ska vara publik, så att även andra än medlemmarna i SIMPT ska kunna följa den, och avsikten är att så många som möjligt gör det.

– Vi vill ha bred förankring i branschen. Det ger tyngd om branschen

gemensamt har bestämt 'så här gör vi'. Förhoppningen är att Finansinspektionen ska ta fasta på vägledningen också.

Snart nya regler

Sommaren 2017 förväntas Sverige få ett nytt penningtvättsregelverk, som baseras på EU:s fjärde penningtvättsdirektiv. SIMPT:s vägledning ska utgå från den nya lagstiftningen, och kan alltså förväntas vara på plats tidigast efter det.

Hanna Wetter kommer närmast från Finansdepartementets finansmarknadsavdelning där hon också arbetade med penningtvättsregelverket, både nationellt och internationellt. När fjärde penningtvättsdirektivet skulle beslutas i EU var hon med i förhandlingarna i Bryssel. Hur är det att nu sitta på branschens sida och företräda dem som ska tillämpa direktivet?

– Jag ser ännu mer hur svåra tolkningarna kan vara, inte minst när penningtvättsregelverket krockar med andra regelverk, som rätten att öppna konto, säger Hanna Wetter.

SIMPT, SVENSKA INSTITUTET MOT PENNINGTVÄTT

De sju organisationerna som bildat SIMPT är Bankföreningen, Svensk försäkring, Fondhandlareföreningen, Fondbolagens förening, Sparbankernas Riksförbund, Finansbolagens förening och Svenska försäkringsförmedlares förening.

SIMPT:s styrgrupp består av de sju organisationernas vd: ar, med Bankföreningens Hans Lindberg som ordförande. Dessutom finns en förberedande projektgrupp, där Bankföreningens chefsjurist är ordförande. Hanna Wetter är projektledare för SIMPT, och har sitt rum på Bankföreningen.

Staten måste ta över ansvaret för id-handlingar

Bakom många bedrägerier ligger identitetsbedrägerier. En viktig del av problemet är att Sverige har för många och för osäkra identitetskort. Att utfärda id-handlingar är en kärnuppgift för staten, anser Bankföreningen.

■ Det finns idag 15 olika sorters giltiga id-kort i Sverige – svårt att hålla reda på för personal i butiker och på andra ställen. Kortet varierar också i tillförlitlighet. Ett exempel är körkortet. I Sverige utfärdas det som en id-handling, men så är det inte i alla länder. Den som har utländska papper på att den kan köra bil, kan få ett svenskt körkort utan att personens identitet har fastställts från början.

Billiga förfalskningar

Många id-handlingar kan dessutom alltför lätt förfalskas, och säljs på internet för bara några hundralappar. Resultatet är ofta svårt att skilja från äkta handlingar.

– Bankföreningen anser att det är statens ansvar att reda upp det här.

Det är en kärnuppgift för staten, säger Leif Trogen, chef för avdelningen för infrastruktur på Bankföreningen.

– Helst skulle vi vilja att staten utfärdar id-handlingarna. Näst bäst, och kanske mest realistiskt, är att staten skapar regler för hur det ska gå till att ansöka om, tillverka och överlämna id-handlingar. Staten ska också se till att kontrollen av en id-handlings äkthet går enkelt, snabbt och är pålitlig. En fungerande registerkontroll mot utfärdaren av id-handlingen är därför nödvändig.

Hämta personligen

Även det fysiska utfärdandet av id-handlingar måste stramas upp, anser Bankföreningen. Precis som för pass ska personlig inställelse krävas vid både ansökan och utlämning.

– Så undviker vi att de stjäls ur brevlådor eller hämtas ut av fel person hos postombuden. Men posten bör också kräva att ombuden har skannrar som enkelt skiljer falska id-kort från äkta. Också detaljhandeln kan göra mer, genom att till exempel skaffa sådana hjälpmedel.

Översyn av kvaliteten

Bankföreningen ville att regeringen i höstens budgetproposition skulle slå fast att staten avser att ta ansvar för svenska id-handlingar.

– Tyvärr förbigicks frågan med tystnad i budgeten, men Alliansen har lagt en motion med ett förslag att göra en översyn av antalet godkända id-handlingar och deras kvalitet. Syftet är att minska möjligheten till utnyttjande av annans identitet, säger Leif Trogen.

Extra löneskatt hotar tusentals jobb

Uppemot 16 000 jobb är hotade om planerna på en extra löneskatt på anställda inom bank-, finans- och försäkringsbranschen skulle förverkligas. Bara inom bank skulle 7 200 jobb försvinna. Det visar en färsk rapport som företaget Copenhagen Economics har tagit fram på uppdrag av Svenska Bankföreningen.

■ I maj förra året tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att föreslå en skatt på finanssektorn. Utgångspunkten var att den finansiella sektorn ses som skattemässigt gynnad i förhållande till andra företag eftersom det inte är någon moms på finansiella tjänster.

Något som Hans Lindberg inte håller med om.

– Utredningen har fel ingångsvärdet. Momsbefrielsen är lika över hela EU och de som i första hand gynnas är hushållen, som i egenskap av kunder slipper betala mervärdesskatt, påpekar han. Bankernas företagskunder missgynnas däremot av momsundantaget eftersom de får extra kostnader till följd av att banker inte får dra av den ingående momsen.

Utredaren ska lämna sitt förslag till regeringen senast den 1 november i år.

Enligt signaler från utredningen kommer man att lägga fram ett förslag på en ny skatt på 15 procent av lönesumman för företag som producerar momsbefriade finansiella tjänster.

– En sådan extra löneskatt vore förödande och skulle slå direkt mot jobben, säger Hans Lindberg.

Enligt Copenhagen Economics beräkningar kan uppemot 16 000 jobb i finanssektorn, varav 7 200 i bankerna, helt försvinna som en följd av skatten.

– Och då ska man ha i minnet att den digitalisering som sker i finansindustrin kommer att ytterligare minska antalet anställda i sektorn.

”Skatten skulle leda till att jobben flyttar utomlands eller rationaliseras bort. Mindre bankkontor ute i landet skulle drabbas extra hårt. Att särbeskatta bort tusentals jobb är en djupt oförnuftig politik. Finansministern borde lyssna till branschen och inte genomföra utredningens förslag.”

DEN SVENSKA FINANSSEKTORN

Bankerna utgör en viktig del av samhällets grundläggande infrastruktur. Bankerna och deras anställda förmedlar betalningar och hanterar olika typer av risker, men till största delen handlar bankers verksamhet om att ta emot sparande och erbjuda lån och annan finansiering till hushåll och företag.

Totalt svarar finanssektorn för 4,7 procent av Sveriges totala BNP och sysselsätter omkring 85 000 personer i ungefär 5 000 företag.

Skatten skulle dessutom bli komplicerad att införa.

– Den föreslagna skatten är en administrativ katastrof. Det kommer att skapa ett enormt merarbete för de finansiella företagen, för att man i förslaget försöker införa moms bakvägen via löneavgifterna. Lönesumman kommer att behöva fördelas mellan momsade och omomsade tjänster och det blir inte lätt, säger Hans Lindberg.

Enligt Copenhagen Economics rapport får en extra löneskatt på anställda i bank-, finans- och försäkringsbranschen flera olika negativa effekter.

1. Jobben blir färre genom rationaliseringar och digitalisering.

Bankerna skulle, som en följd av skatten, drastiskt öka takten att ersätta befintliga jobb med it- och andra tekniklösningar för att få ner arbetskraftskostnaderna. En extra löneskatt skulle för en bankanställd med 35 000 kronor i månaden innebära ökade lönekostnader på drygt 60 000 kronor per år och anställd.

2. Skatten driver på flytten av tjänster till länder med lägre lönekostnader, exempelvis de baltiska länderna.

Enligt rapporten leder löneskatten till att bankerna i första hand flyttar bort back office-funktioner från Sverige, men skatten kommer även att öka trycket på att flytta själva produktionen av vissa finansiella tjänster utomlands. När jobben en gång flyttats utanför Sverige kommer de förmodligen aldrig tillbaka.

3. Löneskatten slår hårt mot mindre bankkontor på landsbygden.

Om bankkontoren ute i landet blir tvungna att skära ner på personal kommer servicen för kunderna – hushåll och företag – att försämrast. Ett bankkontor med tio anställda skulle behöva minska personalen med en anställd för att kompensera för den kostnadsökning som den extra löneskatten skulle innebära.

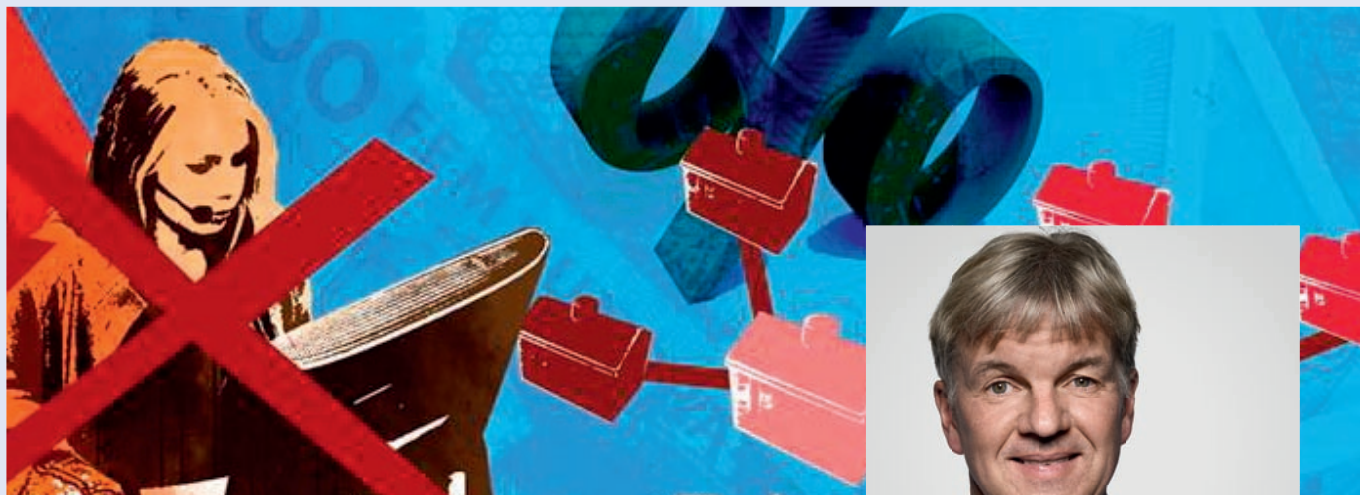
Sammanlagt sysselsätter den svenska banksektorn omkring 40 000 personer med cirka 1 600 kontor över hela Sverige.

– Om förslaget genomförs kommer en hel bransch att särbeskattas. Det rimmar illa med dagens svenska skattesystem som är baserat på principen om enhetlig och likformig beskattning för att inte skapa konkurrenssnedvridning mellan olika branscher eller olika marknader. Men med utredningens förslag skulle denna princip överges, säger Hans Lindberg.

I direktiven till utredningen framgår det att utredaren ska hämta vägledning från den danska löneskatten. I Danmark har staten de senaste 25 år tagit ut en så kallad lönsumsafgift av i princip alla företag som tillhandahåller moms fria tjänster. Enligt danska beräkningar har sysselsättningen hittills minskat med cirka 4 procent i finanssektorn till följd av skatten.

– En liknande utveckling har vi inte råd med i Sverige. Färre jobb minskar dessutom skattebasen för statlig och kommunal inkomstskatt och intäkterna från de sedvanliga arbetsgivaravgifterna. För varje 1 000 bankjobb som försvinner i Sverige försvinner i storleksordningen 250 miljoner kronor i uteblivna inkomstskatter och arbetsgivaravgifter. Det är pengar som regeringen knappast vill gå miste om, säger Hans Lindberg.

Sigurd Næss-Schmidt,
partner på Copenhagen
Economics

3 frågor till Sigurd Næss-Schmidt, partner på Copenhagen Economics

Det är Copenhagen Economics som har gjort undersökningen om moms och löneskatt för Bankföreningens räkning. Företaget rankas som ett av de 20 bästa i världen inom ekonomisk analys.

■ Moms är ju en skatt avsedd för konsumenter, så när finansiella tjänster är undantagna från moms är det inte bankerna som slipper moms, utan deras kunder. Finns det något sätt som bankerna tjänar på momsundantaget?

– Eftersom de finansiella tjänsterna för hushållskunder är billigare än de hade varit med moms, så kan det hända att banksektorn netto säljer lite fler banktjänster till samhället. Banksektorn är kanske en aning större än den annars skulle ha varit.

■ Ni konstaterar att bankernas företagskunder förlorar på momsundantaget för finansiella tjänster. Kan du förklara varför?

– Eftersom finansiella tjänster är undantagna från moms så får banken inte dra av den ingående momsen, det vill säga den moms som banken betalar när den köper exempelvis ett skrivbord eller en IT-tjänst. Den ingående momsen blir i stället en kostnad för banken. När en företagskund sedan köper tjänster från banken blir priset därför högre än vad det skulle ha varit om banken kunnat dra av den ingående momsen.

■ Finansmarknadsminister Per Bolund är en av dem som uttalat ambitionen att Stockholm ska vara Nordeuropas finansiella centrum. Vad tror du om den möjligheten om en löneskatt införs på den svenska finanssektorn?

– Det blir förstås svårare. Med en löneskatt blir Sverige ett mycket mindre attraktivt land att producera finansiella tjänster i. Löneskatten gör det också svårare för finanssektorn att dra till sig arbetskraft. Löneskatten förvrider konkurrensen mellan svenska och utländska banker, till skillnad från moms, som läggs på tjänster och varor oavsett om de produceras i Sverige eller ett annat land.

EXTRA LÖNESKATT PÅ FINANSSEKTORN

- En särskild utredning ska senast den 1 november i år lägga fram ett förslag till regeringen om en extra löneskatt på företag som omsätter momsbefriade finansiella tjänster och försäkringstjänster. Skattens tillämpningsområde blir så generellt att den inte bara kommer att träffa banker och försäkringsföretag utan alla företag som har någon form av ersättning för en finansiell tjänst, oavsett storlek på omsättningen
- Skatten ska kompensera staten för att staten inte får in några momsintäkter på dessa tjänster
- Utredningen ska hämta inspiration från den danska lønsumsafgiften som har funnits i Danmark sedan 1990
- Den nya skatten kan komma att införas den 1 januari 2018

Röster om löneskatten:

– Vi har upplevt att regeringen varit positiv till de initiativ vi tagit för att stärka Stockholm som det ledande finansiella centret i Norden och också flytta fram positionerna i Europa. En bankskatt rimmar illa med den ambitionen. Finanssektorn är framför allt viktig som en slags infrastruktur för den reala ekonomin, det vill säga jobb och tillväxt i hela landet.

Maria Rankka, vd, Stockholms Handelskammare

Stockholms Handelskammare har drygt 2 000 medlemmar och är en av de aktörer som sätter agendan kring regionens framtidsfrågor. Stockholm och Uppsala tillhör både de mest innovativa och de snabbast växande städerna i Västeuropa.

– En naturlig marknadsmässig utveckling mot digitalisering är bra och ofrånkomlig. Men att driva på den utvecklingen ytterligare genom att beskatta personliga tjänster hårdare än digitala vore däremot skadligt. Fler svenska jobb än nödvändigt skulle försvinna. Högre personalkostnader och ökande konkurrens från fintechföretagen ökar pressen att tillhandahålla banktjänster utomlands ifrån eller med hjälp av datorer. Fler bankkontor skulle läggas ner. Digitaliseringen skulle gå fortare än annars, vilket skulle ge kortare omställningstid för till exempel äldre kunder med större behov av personligt stöd i övergången. Även kvalificerade utvecklingstjänster flyttas, vilket skulle leda till att bland annat IT-kompetens går förlorad.

– Fler jobb och mer verksamhet i till exempel länderna i Baltikum gör att löneskatter, sociala avgifter och bolagskatt kommer att betalas där istället för i Sverige.

Lena Swedenborg, skattechef, Swedbank

Swedbank hade vid årsskiftet totalt 13 893 anställda varav 6 514 i de baltiska länderna.

– För ett vanligt sparbankskontor ute i landet motsvarar den extra löneskatten två tjänster. En sådan neddragning skulle bland annat påverka möjligheten att göra lokala kreditprövningar. Införandet av en extra löneskatt skulle också påskynda den underliggande utvecklingen av både sammanslagningar och indragningar av mindre bankkontor på landsbygden.

Ewa Andersen, vd, Sparbankernas Riksförbund

Sparbankernas Riksförbund företräder 59 medlemsbanker och 13 sparbanksstiftelser runtom i landet.

– Vi är väldigt kritiska till att finansskatten ska finansieras via arbetsgivaravgiften (skatten ska läggas ovanpå lönen precis som sociala avgifter). Genomförs det här förslaget så är det högst troligt att det leder till personalneddragningar eftersom en företagsledning utgår från de förutsättningar som finns. En extra pålaga på i genomsnitt cirka 60 000 kronor per anställd och år får givetvis konsekvenser. Det kommer även bidra till att hålla nere löneökningarna.

– En skatt på finansanställda ökar också incitamenten att flytta arbetstillfällena utomlands, till exempel kundserviceverksamhet.

Ulrika Boëthius, ordförande, Finansförbundet

Finansförbundet är Sveriges största fackliga organisation inom bank- och finansbranschen med cirka 28 000 yrkesverksamma medlemmar.

Foto: Christian Gustavsson

”Varför ska våra medlemmar beskattas hårdare än andra yrkesgrupper på arbetsmarknaden?”

Ulrika Boëthius,
ordförande
i Finansförbundet

I slutet av augusti kom förslaget till ny betaltjänstlag. För konsumenternas del är den sänkta självriskens vid obehöriga transaktioner kanske mest märkbar. Den stora förändringen för bankerna är att lagen utökas till att omfatta så kallade tredjepartsleverantörer.

Reglering av tjänster för betalningsinitiering

Lars Rutberg, jurist på Bankföreningen och expert i utredning om ny betaltjänstlag

■ En tredjepartsleverantör går in mellan betalaren och banken. Vid betalningsinitiering handlar det om aktörer som en nätförsäljare har slutit avtal med för att sköta kundernas betalningar. I initieringsögonblicket godkänner kunden att tredjepartsleverantören får tillgång till hennes eller hans konto via internetbanken för att lägga upp betalningen. Det finns också tredjepartsleverantörer som bara samlar in och sammanställer information från bankkunders konton.

– Det är bra att relationen mellan tredjepartsleverantörer och bankerna styrs upp, så att ansvarsfördelningen blir tydlig, och betalningarna kan vara säkra för kunden, säger Lars Rutberg, jurist på Bankföreningen och expert i utredningen som arbetat fram lagförslaget.

Ska kräva tillstånd

De nya reglerna föreslås kräva att tredjepartsleverantörerna ansöker om tillstånd av Finansinspektionen att som så kallat betalningsinstitut utföra sina tjänster. Tredjepartsleverantörerna ska också bli tvungna att identifiera sig mot kontoförvaltande bank.

– Det gör de inte idag, så bankerna kan inte se skillnad på om en transaktion har gjorts av kunden eller av en tredjepartsaktör, säger Lars Rutberg.

Att en tredje part får access till kunders bankkonto, om än för en transaktion åt gången, har varit kontroversiellt.

Enligt direktivet ska den kontoförvaltande banken tillämpa ”stark kundautentisering” när en betalare loggar in på sitt betalkonto online eller initierar en elektronisk betalningstransaktion hos en e-handlare. Det innebär att två eller flera komponenter, kategoriserade som Kunskap (något som bara användaren vet), Innehav (något som bara användaren har) och Unik egenskap (något som användaren är), måste användas vid inloggning. Exempel är pinkod, mobil och fingeravtryck.

Förutsättningar specificeras

Europeiska bankmyndigheten EBA har fått i uppdrag att specificera förutsättningarna för hur sådan stark kundautentisering ska gå till och vilka undantag som kan gälla. Bankföreningen lämnade den 12 oktober synpunkter på EBA:s förslag till tekniska standarder. Reglerna börjar gälla tidigast i oktober 2018.

För bankerna kan reglerna i den nya betaltjänstlagen och EBA:s tekniska standarder innebära att de blir

tvungna att bygga om sina internetbanker. Tredjepartsleverantören ska till exempel inte kunna se internetbanken på samma sätt som kunden, utan endast det som behövs för att göra en betalning. Bankerna måste också erbjuda tredjepartsleverantörerna en egen kommunikationsmöjlighet in i bankernas gränssnitt, och det har skapat en stor osäkerhet om hur det ska lösas i praktiken.

Två lagar blir en

En förenkling jämfört med hur det är idag är att Lagen om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument föreslås gå upp i Betaltjänstlagen.

– Det är bra. Första betaltjänstdirektivet genomfördes i Sverige i två olika lagar, och det har inte varit optimalt. Exempelvis skilde sig definitionerna något åt i de två lagarna, säger Lars Rutberg.

Självriskens som en kund får stå för om ett kontokort kommit bort och någon tagit ut pengar på kontot, sänks från 1 200 till 400 kronor. Har kunden varit grovt oaktsam, får kunden stå ansvar för upp till 12 000 kronor, sedan träder banken in och ersätter kunden. Det är samma belopp som i nuvarande svensk lagstiftning. I de flesta länder utanför Norden får kunden själv stå för allt som tagits ut om han eller hon varit grovt oaktsam.

BETALTJÄNSTDIREKTIVET

Den nya betaltjänstlagen, som baseras på EU:s andra betaltjänstdirektiv, är tänkt att träda ikraft i januari 2018. Första betaltjänstdirektivet genomfördes i svensk rätt i augusti 2010 genom två lagar: Betaltjänstlagen och Lagen om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument.

Basel 4 slår hårt mot tillväxten

Svenska banker tillhör de som skulle påverkas mest av de förändringar i kapitaltäckningskraven som diskuteras i Baselkommittén. Konsultföretaget Oliver Wyman visar att kapitalbehovet i de stora bankerna skulle kunna öka med 365 miljarder kronor, vilket skulle höja räntorna för hushåll och företag, och dämpa tillväxten i Sverige.

■ Baselkommittén arbetar sedan ett par år tillbaka med stora förändringar av regelverket för kapitaltäckning. Eftersom förändringarna är så genomgripande benämns de ofta Basel 4, som om det var fråga om ett helt nytt regelverk.

Syftet med förändringarna är att förenkla och harmonisera metoderna för att beräkna kapitalkraven för kreditrisk, marknadsrisk och operativ risk.

– Men vi såg redan i ett tidigt skede att de förändringar som diskuterades avseende kreditrisk, skulle få stor negativ effekt, särskilt för svenska och nordiska banker. Ett skäl är att bankerna här har en stor andel utlåning med låg risk, säger Johan Hansing, Bankföreningens chefsekonom.

Bankföreningen anlidade därför det välrenommerade konsultföretaget Oliver Wyman för att analysera effekterna, för såväl svenska banker som för deras kunder och den svenska ekonomin. Studien kommer fram till att om Basel 4-förslagen genomförs skulle resultatet bli:

Bankernas kapitalkostnader ökar markant. De ökade kostnaderna går vidare till bankernas kunder genom högre räntor och minskad utlåning. Små och medelstora bolag drabbas hårdare än andra kundkategorier.

Skuggbanker tar över

Bankernas kapitalkrav kommer i hög grad att bestämmas av trubbiga schabloner snarare än av relevanta riskbedömningar och extern rating.

En ökande andel av produktionen av finansiella tjänster flyttas till skuggbanksverksamhet, en sektor som inte har lika omfattande reglering och tillsyn som banker.

Nya riskviktsgolv skulle ge banker incitament att ersätta lågriskutlåning med högriskutlåning i syfte att upprätthålla vinstnivån. Förändringarna i regelverket skulle därmed kunna leda till en mer instabil finansmarknad.

När det gäller de riskviktsgolv som Baselkommittén diskuterar, har Oliver

Wyman beräknat effekten av tre olika nivåer på golv: 60 procent, 75 procent och 90 procent. Analysen visar att kapitalkraven för de fyra stora bankerna skulle öka med 125–365 miljarder kronor, eller 27–78 procent, beroende på nivån på ett eventuellt golv.

Oliver Wyman har omsatt de högre kapitalkraven i ökad ränta för olika typer av kunder. Om ett nytt riskviktsgolv hamnar på 75 procent, skulle räntan öka med uppemot 0,9 procent för vissa kategorier av företagskunder. För bolån skulle ökningen inte bli lika stor, vilket förklaras av det i Sverige redan finns ett riskviktsgolv för bolån sedan några år.

Tar av BNP

Ökade räntekostnader i samhället kan även påverka tillväxten. Baserat på Oliver Wymans kostnadsberäkningar och samband mellan räntenivå och BNP-tillväxt, hämtade från bland annat Riksbanken, har Bankföreningen uppskattat samhällets kostnad för ett riskviktsgolv på 75 procent till mellan 1,8 och 4,2 procent av svensk BNP.

Studien visar alltså att de regelförändringar som går under benämningen Basel 4 kan få dramatiska effekter för svenska banker och svensk ekonomi.

– Svenska banker har redan striktare kapitalkrav än i princip alla andra banker. De är dessutom mer stabila än andra banker, enligt den europeiska banktillsynsmyndighetens stresstest. Mot den bakgrunden är det i högsta grad förvånande att Baselkommittén avser införa regler som drabbar svenska banker hårdare än banker i andra länder, säger Johan Hansing.

Tveksamt system för avgifter till insättningsgarantin

Riksgäldskontoret lade i slutet av september fram ett förslag till nytt avgiftssystem för insättningsgarantin. Tanken är att bättre fånga risken hos olika banker, men det är inte självklart att det blir så. Riksgälden flaggar redan för en översyn.

Enligt det nya regelverket för insättningsgarantin ska avgiften för 2017 bestämmas med hänsyn till respektive instituts risknivå. Institut med mer riskfylld verksamhet ska betala en högre procentuell avgift än institut som har lägre risk. Det förslag som Riksgälden nu har presenterat utgår från den europeiska banktillsynsmyndigheten EBA:s riktlinjer. Riksgälden använder samma riskindikatorer som förespråkas av EBA, dock utan den nationella anpassning som riktlinjerna ger möjlighet till.

Förslaget påverkar inte de grundläggande principerna för avgiftsuttaget, nämligen att man i Sverige, till skillnad från nästan alla andra länder i EU, inte har ett tak på hur stor fonden ska vara. I stället ska man fortsätta ta ut en "evig" årsavgift på 0,1 procent av de garanterade insättningarna, trots att den svenska fonden förmodligen redan är den största i EU. Bankernas sammanlagda betalning till fonden uppgår till ungefär 1,5 miljarder kronor per år.

Figuren visar vilka riskindikatorer som ska påverka storleken på avgiften, och vilken vikt de ska tilldelas. För varje riskindikator sker antingen en rangordning mellan instituten eller

en absolut fördelning. Rangordning gäller för exempelvis indikatorn Andel nödlidande lån. Bankerna rangordnas utifrån vilka som har högst respektive lägst andel nödlidande lån av sin totala utlåning, och får riskpoäng därefter. Indikatorn Andel nödlidande lån ska utgöra 18 procent av avgiften.

För vissa riskindikatorer sker istället en absolut fördelning. För indikatorn Avkastning på totalt kapital får banker högst riskpoäng om deras avkastning antingen är negativ eller överstiger 15 procent (eftersom hög avkastning vittnar om hög risk). Lägst riskpoäng får banken om avkastningen ligger mellan 0 och 2 procent.

En betydelsefull del i förslaget är hur stort avgiftsintervall som ska tillämpas, det vill säga hur stor skillnad det ska kunna vara mellan den lägsta och den högsta avgiften. EBA har i sina riktlinjer angett ett största intervall på 50–200 procent. Riksgälden snävar in intervallet till 70–180 procent.

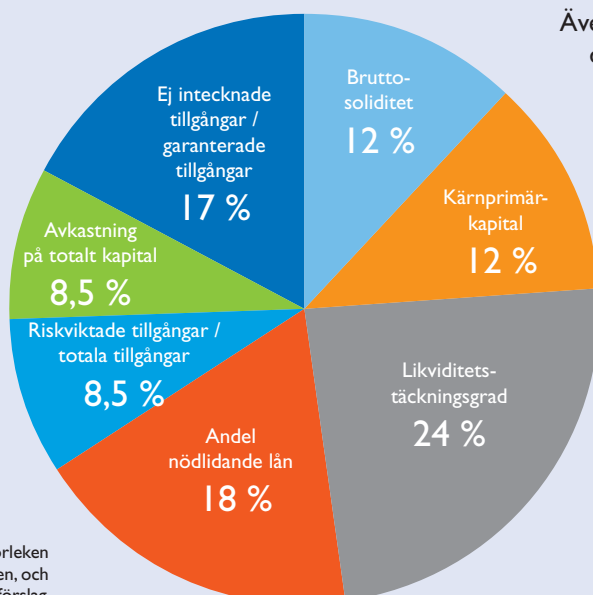

Johan Hansing,
Bankföreningens
chefsökonom

– Man kan fråga sig om modellen verkligen lyckas fånga risk på ett rimligt sätt. Ett problem är att modellen baseras på en europeisk mall och inkluderar indikatorer som vi i Sverige inte anser spegla risk, till exempel bruttosoliditet. Ett annat problem är att modellen till stor del bygger på att instituten rangordnas. Det betyder att ett institut som förbättrar något eller några av riskmåten inte med säkerhet får en lägre avgift eftersom utfallet även beror på hur de andra instituten agerar, säger Johan Hansing.

Även Riksgälden ser bristerna med den föreslagna modellen, och flaggar därför för en omfattande översyn redan inför avgiftsuttaget för 2019 eller 2020. Översynen kan enligt Riksgälden resultera i betydande förändringar i avgiftsmodellen. En möjlig förändring som lyfts fram är att inkludera kvalitativa riskindikatorer till avgiftsmodellen.

”Modellen bygger till stor del på att instituten rangordnas. Det är därför inte säkert att ett institut som förbättrar ett riskmått får lägre avgift.”

Riskindikatorer som påverkar storleken på avgiften till insättningsgarantifonden, och vikten de tilldelas, enligt Riksgäldens förslag.

Banker vill få använda aktuellt marknadsvärde vid amortering

Finansinspektionens begränsning av hur ofta en värdering som ligger till grund för amortering får göras, ställer till problem vid bankbyte. Kunden behöver ta med sig omfattande information till den nya banken. En ny bankgemensam rutin underlättar, men Bankföreningen vill att Finansinspektionen omprövar reglerna för värdering.

■ Sedan den 1 juni gäller amorteringskravet som innebär att ett företag vid nyutlåning endast får lämna en kredit om låntagaren åtar sig att amortera minst en procent vid en belåningsgrad över 50 procent och minst två procent vid en belåningsgrad över 70 procent. Bankföreningen har länge verkat för en bättre amorteringskultur och det nu införda amorterings-

kravet överensstämmer i stort med den linje som föreningen drivit.

Ett inslag i kravet orsakar dock mycket problem för såväl banker som låntagare. Det är Finansinspektionens krav på att den värdering som ligger till grund för amorteringskravet enbart får förnyas vart femte år samt om marknadsvärdet förändrats av annan anledning än den allmänna prisutvecklingen på bostäder.

– I praktiken innebär det att banken behöver ha en policy för att bedöma hur stora om- och tillbyggnaderna behöver vara för att motivera en omvärdering, säger Tomas Tetzell, chefsjurist på Bankföreningen.

I remissvaret till Finansinspektionens förslag till amorteringskrav var Bankföreningen starkt kritisk till värderingsrestriktionen.

– Vi framhöll bland annat att det främst av enkelhetsskäl för hushållen och för att underlätta rörligheten på

bankmarknaden, bör vara det aktuella marknadsvärdet och den aktuella skulden som ska gälla vid varje tidpunkt. Finansinspektionen stod dock fast vid restriktionen trots kritiken.

För att göra det bästa av situationen och så långt som möjligt underlätta för kunder att flytta sitt bolån har Bankföreningens medlemmar kommit överens om en gemensam rutin, för att säkerställa att kunden har med sig rätt information till den nya banken. Bland mycket annat handlar det om uppgifter om när senaste värderingen gjordes och vad den uppgick till.

– Utan denna rutin skulle ett bankbyte vara betydligt besvärligare, konstaterar Tomas Tetzell.

Hittills ligger problemen som värderingsrestriktionen skapar på en hanterbar nivå. Tomas Tetzell bedömer dock att de ökar i takt med att låntagare som tagit lån enligt de nya reglerna, vill byta bank.

– Värderingsrestriktionen medför dessutom att fokus i dialogen mellan banken och låntagaren hamnar fel, och kretsar kring begrepp som marknadsvärde, belåningsvärde och amorteringsgrundande värde, i stället för i vilken omfattning amortering bör ska ske. Vi anser därför att Finansinspektionen redan nu ska ompröva värderingsregeln, säger han.

Tomas Tetzell,
Bankföreningens
chefsjurist

Förslag på kostnadstak för högkostnadskrediter

De flesta av förslagen från utredningen om ansvarsfull kreditgivning berör inte banksektorn i första hand, utan snabblåneföretagen. Bankföreningen anser dock att ett införande av det föreslagna kostnadstaket riskerar att urholka betalningsmoralen. Reglerna om marknadsföring, som gäller alla typer av krediter, är dessutom otydliga och rättsosäkra.

■ Den 12 oktober presenterades utredningen En mer ansvarsfull marknad för konsumentkrediter. Syftet med utredningen var att stärka konsumentskyddet och minska risken för att konsumentkrediter leder till överskuldsetting.

Med undantag för marknadsföringsbestämmelserna tar samtliga förslag sikte på så kallade högkostnadskrediter, i praktiken snabblån. Det handlar om krediter med en effektiv ränta på 30 procent eller mer över Riksbankens referensränta. Kreditköp, med till exempel kreditkort, är undantagna.

Principiella frågor

– Eftersom Bankföreningens medlemmar inte erbjuder lån till de räntenivåerna, berörs de inte av så många av utredningens förslag. Men några av förslagen väcker ändå en del principiella frågor, säger Anders Dölling, jurist på Bankföreningen som varit expert i utredningen.

Utredningen föreslår införandet av ett tak för krediträntan på 40 procent. Samma nivå gäller för dröjsmålsräntan. Likaså föreslås ett kostnadstak för högkostnadskrediterna vilket betyder att en konsument aldrig ska betala mer i kostnader än 100 procent av kreditbeloppet.

– Rättestaket finns redan i många länder världen över. Kostnadstak är däremot mer oprövat. Bankföreningen är tveksam till det på principiell grund. En grundläggande förutsättning för att kreditmarknaden ska fungera är att lån betalas tillbaka och att betalningsmoralen i samhället upprätthålls. Ett kostnadstak sänder signalen att låntagare inte behöver betala de kostnader som man åtagit sig, säger Anders Dölling.

Får inte avstå betala

Av samma skäl tycker Bankföreningen att det är positivt att utredningen inte lagt taket för dröjsmålsräntan alltför

Anders Dölling, jurist på Bankföreningen

lågt, och att den inte föreslagit att en konsument ska kunna avstå från att betala tillbaka en skuld om han eller hon hävdar att det funnits brister i kreditprövningen när lånet gavs, något som utredningen haft i uppdrag att utreda.

Utredningen ser en risk att vissa snabblånebolag kommer att försöka kringgå de nya reglerna. Redan idag

Första bolåneexperterna är nu licensierade

I mitten av augusti gick startskottet för licensieringen av de som arbetar med bolån på banker och andra företag som är anslutna till SwedSec.

– Det är ett bra exempel på självreglering i den finansiella sektorn. Vi har bestämt att den personal som hanterar bolån ska vara licensierade hos SwedSec, genom att ta ett bolånetest, säger Tomas Tetzell, Bankföreningens chefsjurist.

Det var för att möta kraven i bolånedirektivet som Bankföreningen tillsammans med SwedSec tog initiativet till ett licensieringstest för de som på olika sätt arbetar med bolån, med exempelvis rådgivning, kreditbeslut och produktsammanställning. Utgångspunkten är att kunskapskraven i testet minst ska uppfylla direktivets krav. Testet omfattar sådant som produkter, bostadsmarknad och regelverk.

Bedömningen är att 15 000 personer kommer att genomföra testet de närmaste åren.

Swedsec, som i år firar 15-årsjubileum, ägs av Svenska Fondhandlareföreningen. Verksamheten startade med licensiering inom värdepappersområdet. Idag är 22 000 personer aktiva licenshavare inom områdena rådgivning, värdepappersspecialister samt ledning och kontrollfunktioner. Nu tillkommer alltså även bolån.

har vissa snabblåneföretag som affärsmodell att inledningsvis erbjuda lånevillkor som är förhållandevis attraktiva för att senare tillämpa höga dröjsmåls- och förlängningsavgifter.

Måste ha varningstext

Därför läggs förslag som begränsar möjligheten att mot avgift förlänga en högkostnadskredit, erbjuda gratislån utan kreditprövning eller kringgå kostnadstaket genom att utforma snabblånet som ett slags kontokredit. Den som erbjuder en högkostnadskredit ska också i sin marknadsföring ha en särskild varningstext. Sådana varningstexter förekommer i dag i Storbritannien, Irland och Nederländerna.

Tillåtet eller inte

Redan idag finns krav på att marknadsföring av krediter ska vara måttfull. Utredaren föreslår nu en skärpning som omfattar alla typer av krediter. Anders Dölling är kritisk:

– Ingen ifrågasätter att marknadsföring för krediter ska vara måttfull. Den som har stora skulder och har tappat kontrollen över sin ekonomi befinner sig i ett svårt och utsatt läge och ska naturligtvis inte lockas att skuldsätta sig än mer. Där har bankerna och andra aktörer på marknaden ett etiskt ansvar. Men det förslag som lagts fram är otydligt och rättsosäkert. Det blir svårt att förutse vilken marknadsföring som är tillåten eller inte.

H&M fick rätt om kreditprövning

Den 19 oktober kom Kammarrätten i Göteborg med en dom om kreditprövningar och scoring.

■ Enligt konsumentkreditlagen måste den som lämnar en kredit ta in tillräckliga uppgifter om konsumentens ekonomiska förhållanden. Bedömningen ska vara utgångspunkten för om konsumenten ska beviljas lån eller inte.

Kammarrätten har nu tagit ställning till om H&M, genom att använda så kallad scoring, levt upp till lagens krav eller om företaget dessutom måste ställa frågor till konsumenten om inkomster, utgifter och levnadsförhållanden. Det senare är linjen som Konsumentverket företräder.

Kammarrätten gick på H&M:s linje. Enligt domstolen har inget framkommit som visar att de uppgifter som hämtas in vid H&M:s kreditprövning skulle vara otillräckliga. Bolaget har låga kreditförluster och få inkassoärenden. Kreditgivningen avser låga belopp och gäller finansiering av i huvudsak kläder och hygienprodukter som ingår i konsumentens normala levnadskostnader.

Konsumentverket överklagar domen och hoppas att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva saken.

Höst på Finansinspektionen

Under hösten startar Finansinspektionen en rad nya regelprojekt:

Penningtvätt och finansiering av terrorism

■ Det fjärde penningtvättsdirektivet som ska vara införlivat i svensk lag nästa år innebär att Finansinspektionen måste se över sina penningtvättsföreskrifter (FFFS 2009:1 Föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism). Finansinspektionen har därför påbörjat ett regelprojekt där branschorganisationerna har bjudits in att delta som referensgrupp. Inom ramen för projektet ingår även att beakta de riktlinjer som de europeiska tillsynsmyndigheterna lämnat förslag till. Det gäller exempelvis "The Risk-Based Supervision Guidelines" som ger vägledning om vilken information tillsynsmyndigheterna bör inhämta från verksamhetsutövarna för att kunna tillämpa en riskbaserad tillsyn. Det gäller också "Guidelines on risk factors and simplified and enhanced customer due diligence" som ger vägledning om de verktyg som verksamhetsutövarna behöver för att kunna fatta välgrundade, riskbaserade och proportionerliga beslut vid hantering av sina kunder. Finansinspektionen planerar att skicka ut föreskrifterna på remiss i början av nästa år.

Ägar- och ledningsprövning

■ Föreskriftsprojektet inleddes i samband med att kapitaltäckningsdirektivet, CRD IV, införlivades i svensk rätt, men avstannade i avvaktan på den Europeiska bankmyndighetens (EBA) arbete med nya tekniska standarder avseende tillstånd att driva bank. I de nya tekniska standarderna kommer att finnas regler för ägar- och ledningsprövning vid

auktorisationsstillfället vilket innebär att nu gällande föreskrifter (FFFS 2009:3 Föreskrifter om ägar- och ledningsprövning) inte kommer att kunna tillämpas för banker. De nya föreskrifterna ska därför endast omfatta sådana ändringar i ägar- och ledningskretsen som sker efter en auktorisationsprövning. Finansinspektionen planerar att skicka ut föreskrifterna på remiss under vintern. Ikraftträdande våren 2017.

Klagomålshantering

■ Finansinspektionen har inlett arbetet med att omarbete de allmänna råden om klagomålshantering till föreskrifter (FFFS 2002:23). Avsikten är att föreskrifterna ska omfatta flertalet sektorer som står under FI:s tillsyn. Värdepapper måste hanteras i särskild ordning då EU-regelverket är fullharmoniserat och FI saknar bemyndigande att utfärda föreskrifter. Under hösten har arbetet inletts att föra bilaterala samtal med de olika branschorganisationerna. Senare kommer samtliga organisationer att samlas för gemensamma samtal. Beslut om föreskrifterna väntas av FI:s styrelse i april 2017. En central fråga blir definitionen av klagomål. Tillsyn bland banker och försäkringsbolag har visat på varierande tolkning av begreppet.

Bostadskrediter

■ Finansinspektionen har remitterat förslag till föreskrifter och allmänna råd om verksamhet med bostadskrediter. Föreskrifterna är ett led i implementeringen av EU:s bolånedirektiv, där riksdagen under hösten ska besluta om genomförandet genom behandlingen av propositionen om stärkt konsumentskydd på bolåne marknaden. Lag och föreskrifter ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Tillgång till konto med betaltjänster

■ I november 2016 väntas regeringen överlämna en proposition till riksdagen avseende genomförandet av EU:s betalkontodirektiv (2014/92/EU). Lagförslaget bygger på 2015 års betaltjänstutrednings betänkande (SOU 2016:53). FI föreslogs av utredningen få bemyndigande att utfärda föreskrifter avseende bankbyte samt den standardiserade prislista som ska tillhandahållas vid öppnande av konto. FI har startat ett föreskriftsprojekt. En referensgrupp kommer att sammankallas med representanter från bland annat branschen. Arbetet antas intensifieras under 2017.

Pågående regelprojekt på EBA

- Tekniska standarder för auktorisation – konsultation under hösten 2016
- Revidering av riktlinjer för lämplighetsbedömningar av ledamöter i ledningsorgan och ledande befattningshavare – konsultation hösten 2016
- Tekniska standarder för samarbetet mellan myndigheter vid ägar- och ledningsprövning – eventuellt konsultation hösten 2016
- Riktlinjer för kvalificerat innehav i finansiella institut – eventuellt konsultation hösten 2016
- Revidering av riktlinjer för intern styrning (GL44) – eventuellt konsultation hösten 2016

EU-bidrag kan användas som säkerhet för lån

En principiellt viktig fråga för banker som lånar ut till jordbruk har nyligen avgjorts i Högsta domstolen. Domstolen slår fast att en bank har sakrättsligt skydd för en pantsättning i form av ett framtida EU-bidrag.

■ På våren kan bönder söka EU-bidrag för sin verksamhet. Själva utbetalningen sker dock först på hösten. Eftersom många bönder vill kunna använda pengarna direkt, tar de ett banklån med det framtida EU-bidraget som pant. Jordbruksverket, som är den myndighet som betalar ut EU-bidraget, underrättas om pantsättningen. Det här har varit en vanligt förekommande typ av jordbrukskredit.

Bankerna har dock inte känt sig helt trygga med den här typen av pantsättning. Osäkerheten har under senare år blivit än större, eftersom Jordbruksverket ibland, när en pant har behövt tas i anspråk vid exempelvis en jordbrukskonkurs, inte har betalat ut det pantsatta stödet till banken, utan i stället nedsatt det hos Länsstyrelsen.

– Osäkerheten har medfört att bankerna inte har bokat upp lånen som fullgott säkerställda, vilket har påverkat kapitaltäckningskravet. Vissa banker har också frågat sig om de skulle sluta låna ut på det här sättet, något som skulle kunna inverka på hela jordbruksnäringen, säger Erik Selander, advokat på Advokatfirma DLA Piper, som tillsammans med andra företrätt Landshypotek Bank i målet som nyligen avgjorts av Högsta domstolen.

Landshypotek beslöt sig nämligen till sist för att gå till domstol med den panträttsliga frågan, och gjorde det i ett fall där Jordbruksverket inte ville betala ut det pantsatta EU-stödet vid en konkurs. Eftersom fallet ansågs principiellt viktigt och av stort intresse, hänsköt Tingsrätten ärendet till Högsta domstolen. Avgörandet kom under sommaren.

I högsta domstolens beslut slås fast att en pantsättning av den här typen av EU-bidrag har sakrättsligt skydd vid pantsättarens konkurs.

– Beslutet har resulterat i att Jordbruksverket har ändrat sina rutiner och slutat nedsätta pengarna hos Länsstyrelsen, och i stället godkänner panterna. Det är fantastiskt bra för jordbruksnäringen för då kan de få de här lånen, som de är beroende av för att driva sin verksamhet. För bankerna betyder det att de inte behöver vara osäkra på om lånen kan bokas upp som säkerställda eller inte, säger Erik Selander.

Sverige och Danmark har lägst boräntor i EU

■ De lägsta boräntorna inom EU hittar man enligt statistik från EMF (European Mortgage Federation) i Sverige och Danmark. Under det andra kvartalet 2016 uppgick räntorna för nya bolån i ett vägt genomsnitt till 1,5 procent i Sverige och 1,3 procent i Danmark. I länder som Frankrike, Tyskland och Portugal ligger boräntorna i snitt på 1,7–1,9 procent, medan de i flertalet andra länder uppgår till mellan 2,0 och 4,5 procent.

EMF publicerar kvartalsvis statistik om bolånemarknaden i EU. I statistiken för det andra kvartalet skriver man att mot bakgrund av ECB:s och andra centralbankers penningpolitik fortsätter bolåneräntorna att vara mycket låga. Men i många länder börjar man bli medveten om att räntebotten kan vara nådd. I vissa fall har det även skett en liten vändning uppåt i räntenivåerna. I statistiken framgår också att huspriserna i EU fortsätter att öka på en aggregerad nivå, medan utestående bolån har minskat med 1,8 procent sedan årsskiftet.

Ny på Svenska Bankföreningen

Jenny Nordgren har anställts på Bankföreningen för att arbeta med makrotillsyn och kapitaltäckning. Närmast kommer hon från Riksbankens avdelning för finansiell stabilitet. Hon har också varit sekreterare i kapitaltäckningsutredningen. Tidigare har hon arbetat på Finansdepartementet och SEB.

Jenny Nordgren, ny ekonom på Bankföreningen

**PRENUMERERA
PÅ NYHETSBRIVET
FRÅN SVENSKA
BANKFÖRENINGEN!**

Gå in på Publikationer på
www.swedishbankers.se
eller maila till
info@swedishbankers.se

Svenska Bankföreningen,
Box 7603, 103 94 Stockholm

08-453 44 00

info@swedishbankers.se

www.swedishbankers.se

Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association